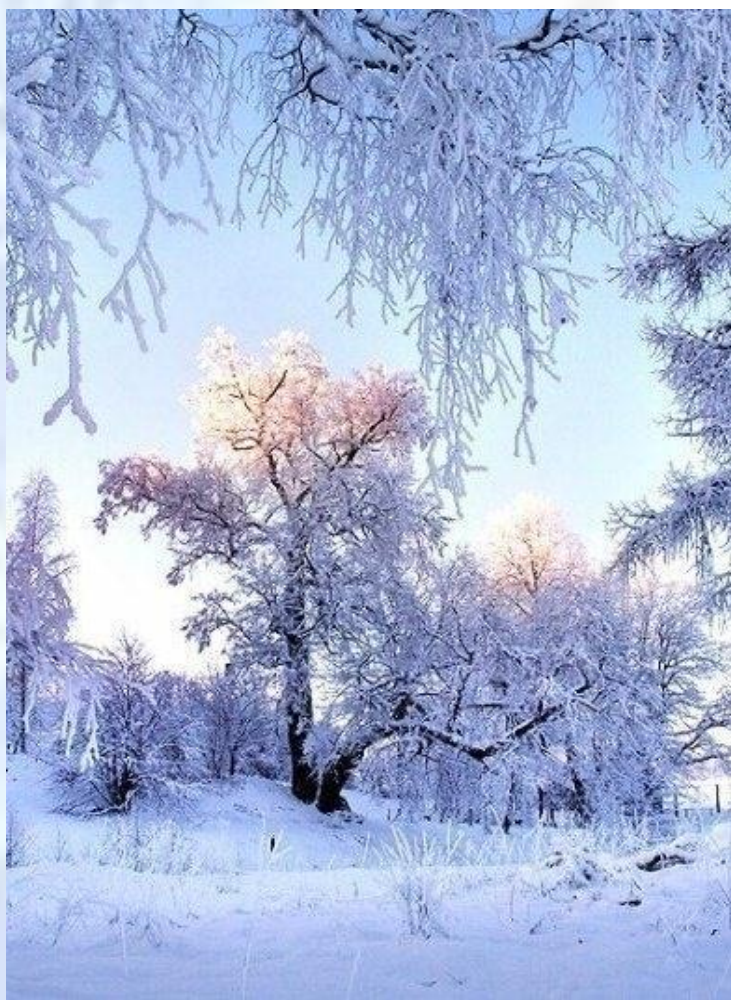


Самоаналіз роботи вчителя



Подивись: з початку року
на землі лежать сніги.
Скрізь, куди сягає око, -
кучугури навкруги.
Вітер снігом б'є в обличчя,
засипає снігом дах.
І ведуть між себе січу
хуртовини у степах.
Звір в цю січу попадеться, -
геть тікає ледь живий.
І по праву Січним зветься
місяць перший, зимовий.
Та стрічають Перше січня
дуже радо малюки:
скрізь ялинки новорічні
вже прикрасили гілки.
Сяють вогники зірчасті,
й ми бажаємо для всіх
у житті - нового щастя,
в праці - успіхів нових!

О. Сенатович

Той з учителів, хто навчився аналізувати
власну працю, той досяг принаймні половини успіху.

В.О.Сухомлинський

У цьому випуску

1. Самоаналіз власної діяльності вчителя - один з інструментів його самовдосконалення, формування і розвитку його професійних якостей.
2. Орієнтовні схеми самоаналізу уроку.
3. Анкета «Чи здатні ви до самоаналізу?»
4. 31 життєва порада від А.Енштейна.

Самоаналіз власної діяльності вчителя - один з інструментів його самовдосконалення, формування і розвитку його професійних якостей

Проблема вчителя-професіонала, його світоглядної культури, духовно-морального обличчя – одна з найактуальніших у педагогіці й філософії освіти.

Учитель сьогодні, зазначається в Концепції національного виховання, повинен бути професіоналом, здатним до багатоваріативності педагогічної дії, прогнозування можливих результатів, володіти прийомами аналізу і самоконтролю, вміти педагогічно осмислити нові соціально-економічні умови виховання, реалії ринкових взаємовідносин, оцінити нові тенденції з позицій педагогічної діяльності, аби не дати ні політиці, ні ринку вивищитися над педагогікою.

Визначення вчителем освітньої стратегії забезпечується безперервним вивченням власного педагогічного потенціалу, в основі якого лежить самоаналіз професійної діяльності.

Аналіз власної діяльності як процес осмислення педагогічного досвіду є найважливішим і своєрідним інструментом подолання існуючих у роботі труднощів, стимулом самовдосконалення. Тому розвиток здатності вчителів до самоаналізу є основною умовою для визначення кращих аспектів своєї професійної діяльності й труднощів.

Критерії рівнів сформованості компонентів самоаналізу

Компоненти самоаналізу	Рівні і показники		
	Низький	Середній	Високий
Самоконтроль	Спонтанний контроль, коли все визначається за допомогою інтуїції	Усвідомлений відбір, порівняння, зіставлення необхідних фактів, явищ	Встановлення асоціацій з раніше вивченими, знайомими фактами, явищами, а також з новими якостями предмета в цілісності їх зв'язків і характеристик
Самодіагностика	Неволодіння навичками проведення діагностики	Уміння визначати проблему і причини її виникнення	Виявлення проблем і визначення їхньої пріоритетності, а також причини виникнення
Усвідомлення труднощів	Слабко виражена усвідомленість труднощів	Усвідомлення результатів діяльності	Передбачення можливих наслідків прийнятих рішень, встановлення причинно-наслідкових зв'язків
Самооцінка	Слабко розвинені навички самооцінки	Усвідомлення педагогічної проблеми	Критична оцінка педагогічної проблеми та вміння прогнозувати результати своєї праці

В основі творчої праці вчителів лежить насамперед вміння аналізувати свою педагогічну діяльність на уроці.

Самоаналіз уроку – це спосіб граничної конкретизації управління навчально-виховним процесом, який дає можливість шляхом особистого оперативного втручання впливати на методи навчання, на добір і формування навчального матеріалу, на вибір і правильне поєднання форм організації пізнавальної діяльності учнів. Самоаналіз уроку допомагає вчителю оволодіти більш високим рівнем майстерності, підвищити результативність праці.



Що дає самоаналіз для керівника, який відвідує уроки?

- Знання рівня мислення вчителя;
- можливість порівнювати задум і реальний хід уроку, а отже, дати конкретні поради вчителю;
- економію часу керівника; його виступ не повторює самоаналіз, а зосереджується на оцінці, виявленні плюсів і мінусів та їхніх причин;
- через упровадження в практику самоаналізу уроку стає реальним впровадження у навчально-виховний процес будь-яких нововведень.

Найголовніше прищепити смак і любов до науки: інакше ми виховаємо просто віслюків, навантажених книжною премудрістю
М.Монтень

Орієнтовні схеми самоаналізу уроку



Схема самоаналізу уроку № 1

1. Загальна структура уроку .

Основна дидактична мета уроку: його місце в системі уроків з теми, основні моменти уроку, дозування часу, дотримання основних вимог до оформлення уроку, використання часу на уроці.

2. Реалізація основної дидактичної мети уроку.

Виконання вимог програми, співвідношення матеріалу, поясненого на уроці і даного на самостійну роботу, організація сприйняття, уваги, пізнавального інтересу, організація первинного закріплення матеріалу, перевірка якості знань, використання розділу і програм, вимоги до знань, опитування учнів.

3. Розвивальний аспект уроку.

Залучення учнів до здійснення основних розумових операцій, подолання посильних труднощів, розвиток пізнавальної самостійності й послідовності, науковості, міцність знань.

4. **Дотримання основних принципів дидактики.** Принцип наочності, науковості, доступності, зв'язку теорії з практикою, міцності знань.

5. Методи навчання.

Методи введення нового матеріалу, закріплення і вироблення вмінь і навичок, контролю; відповідність методів загальної спрямованості навчання дидактичній меті; залежність вибору методів навчання від матеріального забезпечення навчального процесу.

6. Виховний аспект уроку.

Використання виховних можливостей змісту навчального матеріалу, формування світогляду, зв'язок із життям, виховання сумлінного ставлення до праці, навчання, використання виховної можливості оцінки, виховний вплив особистості вчителя.

7. Вчитель на уроці.

Підготовка до уроку, роль конспекту, види діяльності на уроці, контакт із класом, індивідуальний підхід до учнів, значення предмета, захопленість ним, зовнішній вигляд учителя.

8. Робота учнів на уроці.

Підготовка учнів до уроку, активність на різних етапах уроку, види діяльності, культура мови, дисципліна, ставлення до предмета, динаміка працездатності, моменти найвищої активності, зниження працездатності, їхні причини, рівень сформованості вміння вчитися.

9. Гігієнічні умови уроку.

Приміщення, його основна оснащеність, меблі, дотримання принципу розташування, розклад на день, вплив гігієнічних умов на динаміку працездатності на уроці.

Схема самоаналізу уроку № 2

1. Характеристика навчальних можливостей класного колективу за результатами педагогічного аналізу. Які особливості учнів враховані при планування даного уроку?
2. Які тип і вид уроку? Як він пов'язаний з попереднім, який матеріал даного уроку необхідно використати надалі (які опорні поняття, знання, уміння, навички сформував вчитель)?
3. Які головні завдання уроку, як вони враховувалися при реалізації мети уроку ?
4. Яке поєднання методів навчання обрано для вивчення нового матеріалу? Яке поєднання організаційних форм навчання використано для розкриття нового матеріалу і чому (пояснити на основі діагностування і прогнозування уроку)?
5. Чи використовувалися на уроці власні інновації, активні та інтерактивні методи навчання, інноваційні технології?
6. Чи здійснювався контакт з класом і окремими учнями, тобто як організовувалася спільна робота учителя й учнів, як налагоджено зворотній зв'язок?
7. Чи раціонально використовувався час для реалізації мети уроку?
8. Як використовувався навчальний кабінет? Чому обрано саме такі засоби навчання?
9. Наскільки ефективно була організована самостійна робота учнів, чи використовувалися елементи самоосвіти та самовиховання? Наскільки доцільно була педагогічна інструментовка уроку? Чи використовувався груповий, індивідуальний підхід у навчанні?
10. Як було організовано контроль і самоконтроль за якістю навчальних досягнень учнів?
11. Чи була забезпечена цілеспрямована оптимальна розумова діяльність учнів?
12. Як учитель попереджав і долав перевантаження учнів?
13. Як створювалися проблемно-пошукові ситуації для поліпшення глибини засвоєння матеріалу, емоційного настрою учнів?
14. Чи виконувалися правила педагогічного такту та загальноприйнятої педагогічної етики, норми взаємовідносин учителя та учнів?
15. Які елементи уроку, етапи, форми і методи були найбільш вдалимими? Що із прогнозованого, запропонованого не вдалося? Чому?
16. Чи зацікавив урок учнів (чи розвивалася їхня пізнавальна активність)?
17. Як працювати над подоланням зазначених недоліків? Яка необхідна допомога?



Більшість вчителів витрачають час на питання, покликані встановити, чого учень не знає, а справжнє мистецтво постановки питання полягає в тому, щоб з'ясувати, що учень знає або здатний пізнати.

Альберт Ейнштейн

Схема самоаналізу уроку № 3

1. Яке місце цього уроку в темі, розділі, курсі? Його зв'язок із попередніми уроками.
2. Які особливості класу було враховано під час планування уроку ?
3. Які завдання планувалося вирішувати на уроці? Чим зумовлений такий вибір завдання?
4. Чим зумовлені вибір структури і типу уроку ?
5. Чим зумовлений вибір змісту, форм і методів навчання (за елементами уроку)?
6. Які навчально-матеріальні, гігієнічні, морально-психологічні, естетичні й тимчасові умови було створено на уроці? Наскільки вони сприяли успішній роботі?
7. Чи були відхилення від плану уроку? Чому? Які саме ?
8. Як можна оцінювати результати уроку? Чи вирішено його завдання? Чи не було перевантаження учнів?
9. Які висновки на майбутнє можна зробити з результатів уроку ?

Схема самоаналізу уроку № 4

1. Характеристика реальних навчальних можливостей учнів, врахування особливостей дітей при плануванні уроку.
2. Місце уроку в темі, розділі курсу, значення його, специфіка уроку, його тип.
3. Завдання уроку: навчальні, виховні, розвивальні, їх взаємозв'язок.
4. Обґрунтування раціональності обраної структури уроку для реалізації завдань уроку. Доцільність і раціональність опитування, вивчення нового матеріалу, закріплення, домашнє завдання, розподіл часу на кожному з етапів уроку, логічний перехід між етапами уроку.
5. Акцентування уваги на основних поняттях, ідеях, положеннях, фактах на уроці, вибір головного.
6. Доцільність методів навчання на уроці.
7. Різноманітність форм роботи з учнями при поясненні нового матеріалу, здійснення диференційованого підходу до учнів.
8. Здійснення контролю засвоєння знань, умінь і навичок, ефективність дібраних форм і методів.
9. Працездатність школярів в час уроку.
10. Психологічна атмосфера на уроці, спілкування з учнями.
11. Раціональне використання часу на уроці.
12. Чи вдалося повністю реалізувати поставлені завдання? Якщо не вдалося, то які і чому

Хто на себе дивиться, своє обличчя бачить,
Хто обличчя своє бачить, ціну собі знає,
Хто знає ціну, суворий до себе буває,
Хто суворий до себе – той істинно великий!
(П'єр Гренгор)

Анкета «Чи здатні ви до самоаналізу?»

(дайте відповіді на запропоновані запитання «так» чи «ні»)

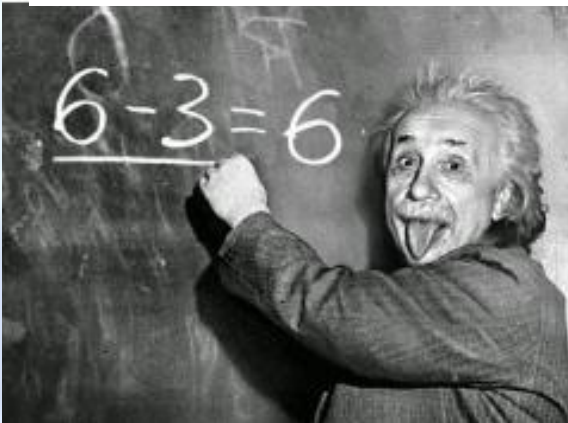
1. Чи відзначаєте ви успіхи і невдачі своїх уроків?
2. Чи аналізуєте ви, що вдалося на уроці, а що ні одразу після закінчення уроку?
3. Чи трапляється, що свою помилку ви усвідомлюєте одразу?
4. Ви однаково ретельно аналізуєте як вдалий, так і невдалий урок?
5. Причини невдалих уроків частіше ви пояснюєте власними помилками?
6. Чи робите ви висновки після закінчення невдалих уроків?
7. Чи пригадуєте ви вдалий або невдалий моменти якого-небудь уроку через певний час?
8. Чи ділитися ви своїм досвідом з колегами (радяться, передаєте досвід)?
9. Чи фіксуєте ви результати самоаналізу в письмовому вигляді?
10. Чи є у вас свої секрети щодо підготовки та проведення вдалого уроку?

Якщо ви відповіли 8 – 10 разів «так», то вас можна вважати вчителем, який серйозно ставиться до проблеми самоаналізу. Швидше за все, вдалі уроки викликають у вас позитивний настрій і стимулюють до подальшої роботи, а невдалі уроки дозволяють зробити правильні висновки для майбутньої роботи.

5-7 відповідей «так» свідчать про те, що ви не завжди відзначаєте свої удачі або промахи. Вам необхідно повчитися самоаналізу.

Відповідей «так» 4 і менше дозволяють стверджувати, що швидше за все ваша оцінка уроку найчастіше не збігається з оцінкою, яку дають присутні на уроці колеги або самі учні. Це свідчить про низький рівень розвитку вашого самоаналізу.

31 життєва порада від Альберта Ейнштейна



1. Ми всі народжуємося геніями, але життя виправляє це

«Всі ми генії. Але якщо ви будете судити рибу по її здатності лазити по деревах, то вона проживе все життя, вважаючи себе дурепою».

2. Ставтеся до всіх з гідністю і повагою

«Я розмовляю з усіма однаково, незалежно від того, хто це – сміттяр або президент університету».

3. Ми всі єдині

«Людина – це частина цілого, яке ми називаємо Всесвіт, частина, обмежена в часі і в просторі. Вона відчуває себе, свої думки і почуття як щось окреме від всіх оточуючих, що є свого роду оптичним обманом свідомості. Ця ілюзія стала темницею, що вбирає нас у світі власних бажань і уподобань до вузького кола близьких нам людей. Наша задача – звільнитися з цієї в'язниці, розширивши сферу своєї участі до всякої живої істоти, до цілого світу, у всій його красі».

4. Випадкових збігів не буває

«Збіги - це один із способів, за допомогою яких Бог зберігає свою анонімність».

5. Уява набагато важливіша за знання

«Уява набагато важливіша за знання. Знання спираються лише на те, що ми зараз знаємо і розуміємо, в той час як уява включає в себе цілий світ і все те, що ми коли-небудь зрозуміємо і дізнаємося».

«Справжня ознака інтелекту не знання, а уява».

«Логіка допоможе вам дістатися від А до Z; уява проведе вас по всьому світу».

6. Самотність може бути чудовою для зрілої особистості

«Самотність є болючою, коли людина молода, але чудовою, коли вона стає більш зрілою».

«Я живу в самоті; вона огидна для молодих, але набуває прекрасний смак з роками».

«Одноманітність і самотність спокійного життя стимулюють творчий розум».

7. Робіть те, що відчуваєте в своєму серці, і будете праві. А критикувати вас будуть в будь-якому випадку

«Великі уми завжди стикаються з лютим опором з боку умів посередніх. Посередності не в змозі зрозуміти людину, яка відмовляється сліпо схилитися перед прийнятими забобонами, а замість цього мужньо і чесно використовує свій інтелект».

8. Найпрекрасніші речі в нашому житті є таємничими і незбагненими

«Якщо ви хочете, щоб ваші діти були розумними, читайте їм казки. Якщо ви хочете, щоб вони стали ще розумнішими, то читайте їм більше казок».

«Дар фантазії значить для мене більше, ніж моя здатність вбирати знання».

«Найпрекрасніші речі, які ми відчуваємо, неможливо пояснити. Незбагненне служить джерелом справжнього мистецтва і науки. Той, кому це почуття незнайоме, хто не може зробити паузу і випробувати захоплення перед непізнаним, відчувається, як мрець: його очі закриті».

9. Релігія і наука повинні працювати разом, а не проти один одного

«Наука без релігії кульгава, релігія без науки сліпа».

10. Ваша значимість важливіше успіху

«Прагни не до того, щоб домогтися успіху, а до того, щоб стати корисним».

«З приходом слави я стаю все більш і більш тупим, що, втім, є досить поширеним явищем».

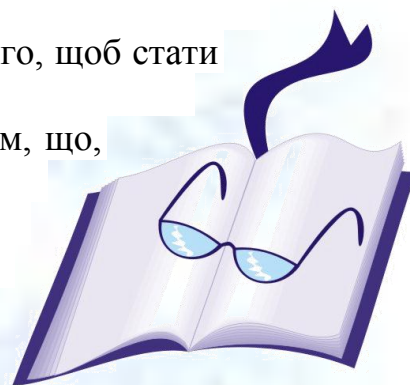
11. Помилки є ознакою зростання і прогресу

«Людина, яка ніколи не помилялася, ніколи не пробувала нічого нового».

12. Цінують простоту

«Якщо ви не можете пояснити це просто, то ви самі не розумієте предмет досить добре».

«Все повинно бути представлено настільки просто, наскільки це можливо».



Але не більше».

13. Не створюйте собі кумирів

«Будь-хто повинен бути шанованим як особистість, але ніхто не повинен стати ідолом».

14. Покарання робить людину краще

«Якщо людина залишається добропорядною, тільки щоб уникнути покарання або отримати нагороду, то нічого доброго з цього не вийде».

15. Життя - це служіння

«Тільки життя, прожите для інших, можна назвати повноцінним життям».

«Цінність людини полягає в тому, що вона дає, а не в тому, що вона здатна отримати».

16. Ніколи не припиняйте вчитися

«Інтелектуальне зростання має початися при народженні і припинитися тільки в момент смерті».

17. Не переставайте задавати питання

«Вчіться у вчорашнього дня, живіть сьогодні, сподівайтесь на завтра. Важливо не переставати запитувати. Цікавість має всі підстави для існування».

«Такі люди, як ви і я, хоч і смертні, звичайно, як і всі інші, але ніколи не старіють, незалежно від того, як довго ми живемо. Я маю на увазі, що ми ніколи не перестанемо стояти, як цікаві діти, перед великим Таїнством, в якому ми народилися».

18. Все залежить від вас

«Наш світ є небезпечним для життя місцем, але не тому, що деякі творять зло, а тому, що всі інші бачать це і нічого не роблять».

19. Не бійтеся висловлювати свою думку

«Мало хто здатний спокійно висловити думку, що суперечить панівним у суспільстві забобонам. Більшість людей навіть не здатні сформулювати таку думку».

20. Дозвольте природі бути вашим учителем

«Придивіться краще до природи, і після цього ви багато чого зрозумієте краще».

21. Змініть свою свідомість, і це змінить ваше життя

«Світ, який ми маємо, був створений в процесі нашого мислення. Він не може бути змінений без зміни нашої свідомості».

«Ми не зможемо вирішити наші проблеми з тим же мисленням, яким ми створювали їх».

22. Мета - це головне

«Якщо хочете прожити щасливе життя, то ви повинні бути прив'язані до цілей,

а не до людей або речей».

23. Ми стаємо щасливішими, роблячи щасливими інших

«Кращий спосіб порадувати себе – це принести радість кому-небудь ще».

24. У вас немає ніяких обмежень, крім тих, які ви самі собі поставили

«Тільки той, хто намагається зробити абсурдну річ, може досягти неможливого».

«Ось питання, яке іноді мене спантеличує: це я божевільний або всі інші?»

25. Правильні вчинки не завжди роблять вас популярним

«Що правильно, то не завжди популярно, і те, що популярно, далеко не завжди правильно».

26. Труднощі дарують нові можливості

«Серед безладу шукайте простоту. Серед дисонансу шукайте гармонію. В перешкодах знайдіть можливості».

27. Ви не зможете домогтися миру, використовуючи силу

«Миру ніколи не можна досягти через силу. Він досягається тільки через порозуміння».

«Не можна одночасно запобігати і готуватися до війни».

28. Дрібниця не буває

«Тому, хто недбалий з правдою в дрібницях, немає довіри і у важливих речах».

29. Ходіть своїми шляхами

«Людина, яка слідує за натовпом, як правило пройде не далі, ніж натовп. Людина, яка ходить сама по собі, зможе, ймовірно, опинитися в таких місцях, де ніхто ніколи не був».

30. Прислухайтеся до інтуїції

«Інтуїція – це священний дар, а раціональний розум – вірний слуга. Ми створили суспільство, яке віддає по честі слугі і забуло про дар».

«Я ніколи не зробив би своїх відкриттів в процесі раціонального мислення».

31. Мудрість – це не результат навчання

«Мудрість є не продуктом навчання, а довічною спробою її придбати».

A. Einstein.

Список використаних джерел

1. <http://www.liceymilicii.edu.kh.ua/>
2. <https://drive.google.com/>
3. <http://shool57nik.ucoz.com/>

Синюхинобрідська ЗОШ I-III ступенів
Первомайської районної ради
Миколаївської області
<http://synbrid-school.edukit.mk.ua>